

Hirsch Ballin

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan mevrouw Van Wijngaarden voor het houden van haar maidenspeech.

□

Mevrouw **Van Wijngaarden** (Groen Links): Voorzitter! Soms gebeuren er nog wel eens kleine wondertjes, zoals nu, hier, op dit moment. De voor ons liggende wijziging van de Wet uitkeringen vervolgingslachtoffers 1940-1945 en de Wet uitkeringen burgeroorlogsslachtoffers 1940-1945 maakt een situatie ongedaan van tientallen jaren ongelijke behandeling van mannen en vrouwen, waarvan met name de gehuwde vrouwelijke oorlogsslachtoffers de dupe waren.

Terwijl afgelopen zaterdag een kwart miljoen mensen demonstreerden tegen de afbraak van het sociale-zekerheidsstelsel, brengen wij hier verbeteringen aan. Een wondertje! Was het maar zo dat wij hier, nu, zo snel positief reageren op de woede van de bevolking. Helaas, zoals uit de memorie van toelichting van de minister al blijkt, hebben wij hier niet te maken met sociale zekerheid. De zogenaamde derde EG-richtlijn is niet van toepassing op de regeling voor oorlogsslachtoffers. Gezien de genoemde afbraak, is dat misschien wel zo gunstig.

Hoewel naar de mening van mijn fractie deze wijzigingen voor de betrokken vrouwen 45 jaar te laat komen — hoeveel slachtoffers zijn intussen al niet meer hier? — heb ik toch lof voor deze wetswijziging. Waarom ik dan toch het woord voer? Regelmatig krijgen wij wetswijzigingen voor onze neus die een gevolg zijn van de afstemming op artikel 26 van het internationale VN-verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten of die een gevolg zijn van de richtlijn van de raad van Europese Gemeenschappen betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid. Wat mij daarin opvalt, is de krenterige kruideniersmentaliteit als het gaat om schadeloosstelling van slachtoffers van die ongelijke behandeling. Dat is ook hier het geval. Ik doel dan op de ingangsdatum waarop de uitkering aan de aanvraagsters wordt toegekend.

Voorzitter! Mevrouw de minister is

evenzeer als ik een produkt van de tweede feministische golf. Dat wij deze posten vervullen, betekent: eindelijk gerechtigheid. Ik gebruik de woorden van de eerste voorzitter van het kamerbreed vrouwenoverleg, mevrouw Evenhuis, die zij twee weken geleden uitsprak bij de viering van het tienjarig bestaan van het KVO. Het betekent ook dat wij alert moeten reageren op het steeds weer opgevoerde argument dat het te duur is om de ongerechtigheid jegens vrouwen uit de wetgeving te halen. Vandaar mijn vraag aan de minister: bent u bereid om de categorie vrouwen die tussen 23 december 1984 en 14 mei 1988 van het indienen van een aanvraag om een uitkering hebben afgezien, omdat zij volgens de letterlijke tekst van de WUV/WUBO, zoals deze luidde voor de inwerkingtreding van wat nu wordt voorgesteld, geen recht op een uitkering hadden, alsnog recht op een uitkering te geven vanaf 23 december 1984? Op die datum had volgens de rechterlijke uitspraak van de Centrale raad van beroep van 14 mei 1987 sprake moeten zijn van de gelijke behandeling. Om met een kruideniersuitdrukking te eindigen: mag het ietsje meer zijn?

De **voorzitter**: Mag ik u als eerste feliciteren met uw maidenspeech, zowel met de concrete invulling ervan als met de bredere context waarin u deze invulling plaatst?

□

Minister **d'Ancona**: Mijnheer de voorzitter! Ook ik feliciteer mevrouw Van Wijngaarden met haar maidenspeech. Met haar ben ik van mening dat er voor mensen die betrokken waren bij de tweede feministische golf, maar zelden een aardiger aanleiding te vinden is dan dit wetsvoorstel inzake de gelijkberechtiging in de WUV en de WUBO. Ik feliciteer haar dus niet alleen met haar speech, maar ook vanwege het feit dat zij op dit punt het woord kon voeren.

Mevrouw Van Wijngaarden is misschien ietsje te complimenteus jegens mij als zij zegt dat wij beiden het produkt zijn van de tweede feministische golf. Ik moet haar in dat opzicht misschien een beetje teleurstellen. Ik ben immers eerder de aanleiding tot die tweede feministische golf, terwijl ik bijvoorbeeld mijn dochter tot het produkt

daarvan zou kunnen rekenen. Ik dank haar echter zeer voor het compliment. De harde strijd is kennelijk nog niet heel erg aan mij af te zien.

Het bezwaar van mevrouw Van Wijngaarden tegen het wetsvoorstel is mij natuurlijk niet onbekend. Wij hebben er ook aan de overzijde de nodige aandacht aan gegeven. Er is toen ook een aantal opmerkingen in die richting gemaakt. In feite kunnen wij ons natuurlijk altijd beroepen op het gegeven dat, wanneer wij volledig recht zouden doen aan hetgeen mevrouw Van Wijngaarden vraagt, er grote sommen extra geld mee gemoeid zouden zijn. Het gaat dan om zo'n 32 mln. Het gaat dan niet om "ietsje meer". In deze tijd, waarin er ook andere noden zijn, gaat het om het afwegen van prioriteiten in plaats van krenten of rozijnen. Bij alle maatschappelijke noden die er aan de orde zijn, is het uitgeven of het vrijmaken van een dergelijk bedrag, wat weer van andere dingen af moet, natuurlijk geen sinecure. Die afweging makende, zou ik nog wel een paar andere dingen weten waar de nood minstens zo hoog of nog hoger is. Ik denk dat dat ook voor mevrouw Van Wijngaarden geldt.

Bovendien zijn wij ook weer niet zo kruidenierderig bezig geweest. Vooruitlopend op het wetsvoorstel, is vanaf 1987 de facto al de gelijkberechtiging ingevoerd. Gehuwde vrouwen die een aanvraag hadden ingediend, hebben derhalve ook een uitkering gekregen. In feite passen wij nu de wet aan bij hetgeen in de praktijk al gebeurde. Van die gelegenheid maken wij gebruik om ook nog een aantal andere interessante wijzigingen die je ook als een gelijkberechtiging zou kunnen opvatten, in de wet aan te brengen.

Het is niet alleen maar een centenkwesitie, hoe belangrijk dat in deze tijd ook is. Ik geef toe dat het in deze tijd, afgewogen tegen andere zaken, niet goed mogelijk is om aan de vraag van mevrouw Van Wijngaarden te voldoen. Wij hebben echter bovendien nog voor de behandeling in de Tweede Kamer de vraag die mevrouw Van Wijngaarden stelde, voorgelegd aan de Centrale raad van beroep. De Centrale raad van beroep, de instantie die wat dit type wetten betreft altijd uitspraak doet met een groot gevoel voor de solidariteit en de ereschuld die wij hebben in te vullen naar de slachtoffers, heeft juist dit punt afgewezen bij uitspraak van 24 januari 1991. De raad heeft